

Tiedonjano ja Operaatio Meri

Salla-Maria Lauttamäki

Pelasin taannoin mielessäni avainsanabingoja niillä termeillä, joilla useimmiten esittelen työtäni vesiensuojelun parissa: poikkisektoraalista, rajatylittävää, strategiaa, viitekehystä, verkostoa ja pilotteja. Eikö ole edelleenkin vaikea kertoa, mitä tänään sai aikaan, jos ei ole konkreettisesti rakentamassa, purkamassa tai kaivamassa?

Mitä pidempään teen töitä Itämeren alueen yhteistyön ja erityisesti Itämeren suojelun parissa, sitä enemmän mietin, mikä meitä ajaa, motivoi ja kannustaa tässä ultrajuoksuksi muodostuvassa projektissa. Kaikki yllämainittu on olennaista yhteistyön onnistumisen kannalta mutta innostuuko näistä työkaluista kukaan?

Minun työni on tukea projektieni jäseniä, kumppaneita ja muita kiinnostuneita heidän tavoitteissaan löytää yhteistyötä, rakentaa hyvinvoivaa aluetta ja pelastaa merta. Kaikesta byrokratiasta ja työläästä taustatyöstä huolimatta oman motivaation täytyykin siksi säilyä mielessä kirkkaana – ja niin se tekeekin, välillä uskomattomalla elämänvoimalla. Ja se taas johtuu tiedonjanosta, henkilökohtaisesta kehittymisestä ja tahdosta oppia.

Poikkitteloin kieli, politiikka ja turhautuminen

Viikko sitten olin erään erittäin kiinnostavan jätevedenpuhdistukseen liittyvän hankkeen aloitusseminaarissa Latviassa. En ole millään muotoa alan asiantuntija, mutta silti innostuin

seminariesitysten aikana kovasti aiheesta ja projektin tarjoamista mahdollisuuksista. Valitettavasti seminaaria seuranneella puhdistamokierroksella oppaamme unohti yleisönsä – tai ainakin meidät, jotka emme puhuneet esittelykieltä. Tiedonjanomme oli kuitenkin niin kova, että ohitimme ongelman piirittämällä vieraana olevan kollegan, joka sai siitä eteenpäin luvan arvailla ja selvittää meille, mikä puhdistusvaihe missäkin säiliössä oli meneillään.

Maaliskuisessa Baltic Sea Dayssä Pietarissa olimme mukana ympäristökasvatusteemalla. Työryhmämme tiiviin osallistujajoukon suorastaan kääri sisäänsä voimakas yhteistyön tarpeen tunne, jollaista en ole aikaisemmin kokenut. Pelejä, tempauksia, kampanjoita ja taidetapahtumia järjestävillä toimijoilla ei ollut taloudellisia resursseja, kansainvälisessä yhteistyössä on omat haasteensa venäläiselle organisaatiolle, ja kontakteja on vaikea löytää. Siinä me silti olimme, yhtä hymyä ja käyntikortit käsissämme, peukut pystyssä ryhmäkuvassa.

Ei haasteiden löytyminen, epäuskoisten hetkien tai toivottomuuden esiintyminen tietenkään vaadi ulkomaille menoa. Me suomalaiset haluamme suojella mertamme – usein emme vain tiedä, miten. Toisaalta olemme huolestuneita ja uupuneita siihen, että mielestämme teemme hyvää työtä mutta meren pelastaminen on osoittautumassa koko elämän mittaiseksi ponnisteluksi. Tässä on siepattu fosforia ja rakennettu viemäriä. Milloin ne hyvät tulokset oikein tulevat, onko jo lupausta paremmasta?

Mutta edelleen me sitkeästi kysymme, mitä pitäisi tehdä? Jatkamme, koska kaiken tämän alla on muutostoiveikas tiedonjano. Ei vain Latvian putsarivierailta, Pietarin kampanjajihmisillä tai Saaristomeren suojelijoilla. Olivat haasteet byrokratian tai politiikan puolella mitkä tahansa, tämä yhteys ihmisten välillä on aina käytössämme. Mutta jos eteenpäin vievä tiedonjano uinuu, miten se herätetään? Miten houkutellaan oppimaan, kun todennäköisyydet tai jaksaminen ovat vastaan.

Kun kaikki muu pettää, kysy tarinaa

Roolimme meren suojelutyössä, yhteistyön kehittämisessä tai missä tahansa vuorovaikutuksessa on aina monitahoinen. Toisaalta tulemme tilanteisiin oppijoina, kehittyjinä ja potentiaalisina vaikuttajina. Toisinaan voimme lisäksi tuoda osaamisemme ja heittäytyä kehittäjiksi. Vaikuttavinta kuitenkin on, jos näiden lisäksi pystymme herättämään tunteita ja kertomaan tarinaa.

Ajattelen, että kun kaikki muu pettää, perusasiat jäävät: luonto, turvallisuus, kehittyminen. Uskon järkkymättä siihen, että luonnolla on oikeus vaatia jatkuvaa huolenpitoamme. Sen tarinan kertomiseen haluan osallistua. Haluan selvittää ja jakaa kansanne, milloin Matti keksi, että umpeen kasvanut järvi pitäisi avata kosteikoksi ja mitä siitä seurasi – ja kuka Matti on! Entä miten Minnan ponnistelut kokosivat koko kylän väen yhteen sataman öljypuomien hankintaa varten? Ehkä ujutan mukaan tiedonhypeä siitä, miten he käyttivät verkostoa tai mikä liityntä työllä oli strategiaan. Toivottavasti myös Sinä voit käyttää näiden tarinoiden tietoja?

Tiedonjano on inhimillistä ja tarjoaa käyttöömmme mahdollisuuksien superliiman, joka ylittää valtioiden rajat ja poliittiset haasteet. Tieto yhdistettynä tunteeseen johtaa tahtoon kehittyä ja vaikuttaa. Ja kun tahto nousee vilpittömästi ihmisestä itsestään, se vie lopulta maaliin myös yhteisen Operaatio Meremme.

Tarinoita, tunteita ja aurinkoa juhannukseenne!

Salla-Maria Lauttamäki
Erityisasiantuntija, Centrum Balticum
Toiminnanjohtaja, Saaristomeren Suojelurahasto
Koordinaattori, Itämerihaaste

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).